

„Gazeta” komentuje

SPRAWY mniejszości narodowościowych — jak wiadomo — nie są tylko naszym polskim problemem. Ze szczególną siłą występują ostatnio w wielu krajach świata. Dlaczego? Bo nie są to sprawy oderwane, bo

Partnerska mniejszość

mają powiązanie z całością życia, a głównie z ekonomią.

Myszę, że ostatnie wybory do Sejmu i Senatu były swego rodzaju plebiscytem w sprawie mniejszości białoruskiej. Mniejszość ta została dostrzeżona w innych kategoriach niż dotychczas. Nie jako archipelag chorów czy zespołów amatorskich — takiej lokalnej egzotyki — a jako siła polityczna. Jako zjawisko partnerskie wśród innych grup i ugrupowań mających aspiracje

tworzenia pomyślnej perspektywy naszego życia.

Nie ulega wątpliwości, że zrodził się białoruski ruch polityczny. Tworzą się, o czym niedawno pisałem, dwie białoruskie partie. DZIS chciałbym się zatrzymać nad problemami jednej z nich, tzn. tej, która zamierza znaleźć swoje miejsce w ruchu szeroko pojętej lewicy.

Jakie są widoki powodzenia tego przedsięwzięcia? Czy w ogóle jest to możliwe? Jak oceniają swoje szanse sami zainteresowani?

Propozycja polega na utworzeniu białoruskiej sekcji autonomicznej w ramach szerokiej lewicy. Działając w jednolitej grupie sekcja zapewni sobie poparcie całego ruchu, co jest niezwykle istotne np. we wszelkiego rodzaju wyborach.

Inicjatorzy przedsięwzięcia uważają też, że podstawowym zadaniem będzie eliminowanie

CIĄG DALSZY NA STR. 2

WATYKAN. Radziecki przywódca MICHAŁ GORBACZOW I JAN PAWEŁ II podczas pierwszego historycznego spotkania 1 grudnia.

Proletariusze wszystkich krajów łączcie się!

Gazeta Współczesna

DZIENNIK POLSKIEJ ZJEDNOCZONEJ PARTII ROBOTNICZEJ

Nr 279 (11 882) Białystok—Łomża—Suwałki, poniedziałek, 4 XII 1989 r. Wydanie 1 Cena 100 zł

L. Wałęsa wrócił z Londynu

3 bm. po zakończeniu kilkudniowej wizyty w Wielkiej Brytanii powrócił do kraju przewodniczący NSZZ „Solidarność” Lech Wałęsa wraz z towarzyszącą mu delegacją władz związków.

Na lotnisku Okęcie L. Wałęsa odpowiedział na pytania.

— Co tym razem przyniósł pan dla kraju? — Bardzo dużo ofert i to konkretnych, natychmiastowych. Teraz bardzo się obawiam, że nie jesteśmy w stanie tego przetrwać. Swoją rolę spełniłem w 500 procentach. Reszta natomiast należy do rządu, do prezydenta — niech zagospodaruje tę wielką ofertę i wielkie możliwości, które otworzyły się dla Polski. Efekty polityczne naprawdę są, natomiast ekonomiczne i inne to już sprawa rządu, którego nie możemy nie doceniać i nie szanować.

Rewelacyjne wyniki w produkcji... banknotów

Kasjerzy (podobno) ratowali kraj

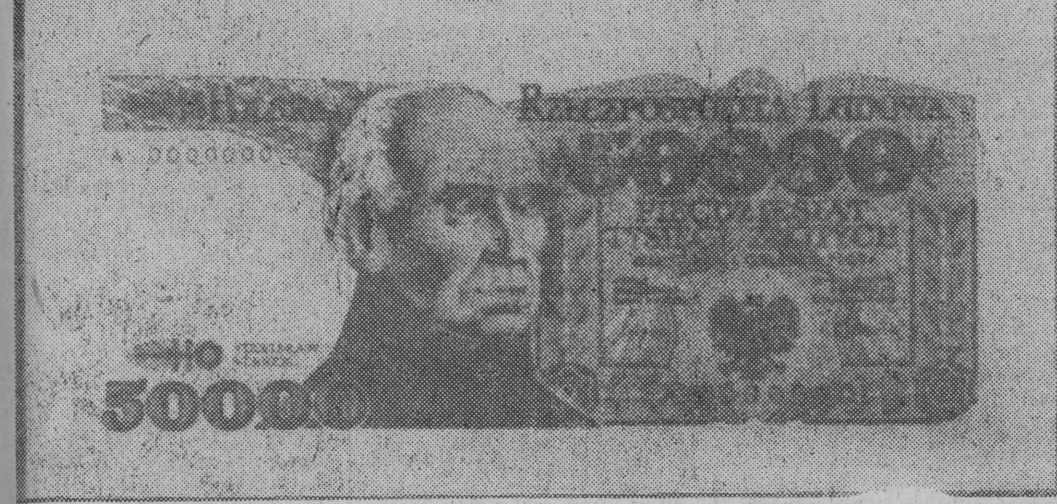
Rośnie konkurencja: Deutsche Bank

Jak dowartościować złotówkę?

Tęgie jeszcze nie było: od kilku tygodni w niektórych regionach kraju brakuje pieniędzy. Dzieje się tak mimo iż tylko w bieżącym roku ilość złotych w obiegu zwiększyła się ponad trzykrotnie. Na początku stycznia krążyło po kraju 2,7 biliona złotych, a w końcu listopada już 9,5 biliona.

Państwowa Wytwórnia Papierów Wartościowych pracuje non stop na trzy zmiany: zrobiła wszystko co mogła, a stać ją było na wzrost emisji banknotów o 60 proc. Jest to prawdopodobnie przedsięwzięcie o najlepiej wykorzystanych zdolnościach produkcyjnych w kraju. A mimo to katastrofa była blisko.

Jeśli do niej nie doszło i nie nastąpiło całkowite załamanie się obiegu pieniądza, to zawdzięczamy to — jak stwierdził na konferencji prasowej prezes NBP Władysław Baka — tylko ofiarności bankowców, zwłaszcza kasjerów i skarbników. W naszej historii zdarzyło się już kilka razy, że uratowała nas o-

Przysięga u WOP-istów

Ich to święto

TRÓCHE ŁEZ, nieco przyjaźliwych pokrzykiwań, trochę chłodu na zbiorze i przepustka. Tak krótko można opisać to co zwykle dzieje się na takich uroczystościach. Nie inaczej było też wczoraj na przysiędze żołnierzy — jak mówią wojskowi — pierwszego rocznika w Podlasko-Mazurskiej Brygadzie Wojsk Ochrony Pogranicza. Myszę także, iż młodzi WOP-ści pamiętają z tego dnia słońce i łagodny mróz, rodziny i kolegów (nade wszystko chyba — koleżanki na barierkach dla publiczności), kilka tyleż poważnych co i śmiesznych słów ze strony przełożonych oraz słowa Przysięgi.

Na sztandar (powtarzając

Podobizna Stanisława Staszica zdołał nowy banknot o nominale 50.000 zł. Historycznych postaci starczyłoby NBP na za drukowanie wielu jeszcze „szelągów papierkowych”, ale jak wiadomo na banknocie 200.000 widnieje już warszawska Starejka. Zabytków też u nas dosyć...

fiarność górników, hutników czy stoczniowców — ale żeby kasjerów? Być może jest to pierwszy widoczny znak przewartościowania, które niesie ze sobą gospodarka rynkowa.

Uproszczeniu ruchu pieniądza służyć ma pojawienie się od piątku dwóch nowych banknotów: pięćdziesięciotyśnego z wizerunkiem Stanisława Staszica oraz wykonanego w nowej konwencji graficznej — dwustuśtyśnego z panoramą Warszawy. W marcu dołączy do nich banknot stuśtyśny z portretem kolejnego naszego wielkiego rodaka. Którego? Tajemnica państwowa. Według optymistycznych zapewnień prezesa Baki, powinno nam to wystarczyć na dłużej.

W ostatnich miesiącach wzrost zapotrzebowania na usługi bankowe zderzył się ze słabym poziomem tych usług, wynikających z historycznego

NRD handluje bronią!

NRD była ważnym dostawcą broni i sprzętu wojskowego do krajów Bliskiego Wschodu, Afryki i Ameryki Łacińskiej. Krańcem do pewnego czasu pogłoski i doniesienia prasy zachodniej na temat wielkiej afery przemytu broni z terenu NRD zostały potwierdzone. Na jej ślad trafił przedstawiciel Nowego Forum w Rostocku, który natychmiast powiadomił o swoim odkryciu miejscową prokuraturę.

Główną bazą wysyłkową tej

Audi za 100 mln zł — sensacją dnia

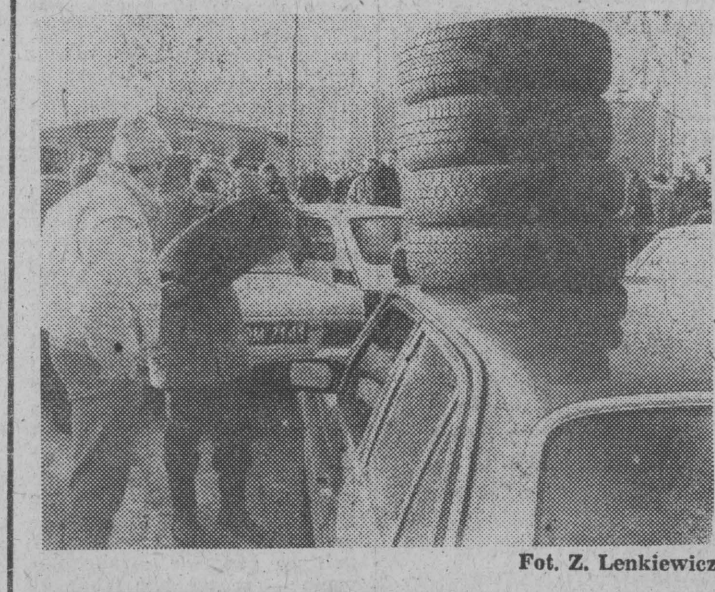
Fortuny trzeba było, aby zdecydować się w niedzielę na kupno pięknego Audi z ubr. za które właściciel zażyczył sobie... sto milionów złotych. Takiej ceny jeszcze w historii białostockiej giełdy nie było! Wystarczyło natomiast wyłożyć 12,5 tys. marek RFN, aby już od poniedziałku móc zanożym i sasiadom zaoponować nieźle utrzymanym Mercedesem z r. 1980. Na Audi będącym rocznika figurowała cena 5 tys. dolarów.

Były to jednakże nieliczne egzemplarze zachodnich marek, które już od dłuższego czasu z trudem znajdują nabywców. Natomiast bardzo duży był wybór Fiatów 126p i 125p oraz — oferowanych przede wszystkim rolnikom — Żuków, które są najbardziej przydatne w gospodarstwie. Małuchy były do nabycia już za 1,7 tys. dolarów lub 12,3 mln zł. Zwracała uwagę duża ilość cen w złotychkach.

Ogólnie jednak pojazdów było nieco mniej niż poprzedniej niedzieli. Kto nie sprzedał samochodu jesienią, będzie już zapewne swój pojazd szyskował na wiosnę.

CIĄG DALSZY NA STR. 2

wczoraj NA AUTOGIEŁDACH

Fot. Z. Lenkiewicz

312 absolwentów AMB złożyło przysięgę Hipokratesa

Ostatni Gaudeamus

Były życzenia i gratulacje od profesorów, uściski i kwiaty od najbliższych, tzn. rodziców, że już po wszystkim i żal (absolwenci!) z powodu rozstania ze szkołą i kolegami. Było odświeżenie i dostojnie. Wśród specjalnych na tę okazję dańskich toalet dominowały jednakże i lakierki, panowie wystąpili pod krawatem i oczywiście w garniturach. Zabrzmiał po raz ostatni Gaudeamus.

— Kończy się wasza studencka przysoga. Jestem przekonany, że po latach, czas tutaj spędzony wspominać będziecie jako najpiękniejszy. Życzę udanego startu w dorosłe życie i wielu sukcesów w jednym z najpiękniejszych, ale zarazem najtrudniejszych zawodów, którego zadaniem jest walka o zdrowie ludzkie.

Następnie o pierwszych krokach na uczelni i podobnej uroczystości przed sześciu laty, od której wszystko się zaczęło, przypomniał prorektor do spraw dydaktyki i wychowania prof. Włodzisław Buczek, dodając na zakończenie: — Nasza 40-letnia tradycja zobowiązuje do tego, by swoją pracę utrzymywać na wysokim poziomie i w szczególności w dziedzinie Medycyny. W białostockiej AM ukończyło do tej pory blisko 7 tys. lekarzy, 900 stomatologów, ponad 300 magistrów nauk medycznych. W przyszłym roku pierwsze dyplomy otrzymają absolwenci farmacji aptecznej.

Następuje moment, który na długo pozostanie w pamięci. — Nasza 40-letnia tradycja zobowiązuje do tego, by swoją pracę utrzymywać na wysokim poziomie i w szczególności w dziedzinie Medycyny. W białostockiej AM ukończyło do tej pory blisko 7 tys. lekarzy, 900 stomatologów, ponad 300 magistrów nauk medycznych. W przyszłym roku pierwsze dyplomy otrzymają absolwenci farmacji aptecznej.

Następuje moment, który na długo pozostanie w pamięci. — Nasza 40-letnia tradycja zobowiązuje do tego, by swoją pracę utrzymywać na wysokim poziomie i w szczególności w dziedzinie Medycyny. W białostockiej AM ukończyło do tej pory blisko 7 tys. lekarzy, 900 stomatologów, ponad 300 magistrów nauk medycznych. W przyszłym roku pierwsze dyplomy otrzymają absolwenci farmacji aptecznej.

pogoda

Pierwsze podmuchy zimy mamy już za sobą, a jak przelać prognozę długoterminową to to druzgocin i trzęsienie dekadzie grudnia porażki do nas znowu... Jesteś, Ale to dopiero za kilka dni, a na jutro dyskusję synoptyk zapowiedział nam zachmurzenie duże z uleśkami

M. Gorbaczow — G. Bush

Szczyt na „wysokiej fali”

Przebieg pierwszego dnia spotkania sekretarza generalnego KC KPZR Michała Gorbaczowa i prezydenta Busha na Malcie został nieco zakłócony w wyniku sztormu szalejącego w tym rejonie Morza Śródziemnego. Sztorm ten spowodował zmianę programu i zmianę miejsca spotkań. Po krótkich konsultacjach obie strony uzgodniły, że rozmowy toczyć się będą na pokładzie radzieckiego statku pasażerskiego „Maksym Gorki” zamocowanego przy nadbrzeżu. Na tym właśnie statku odbyła się pierwsza seria rozmów, która trwała około 5 godzin.

Druga seria rozmów, z uwagi na złą pogodę została wstrzymana. Nie odbyło się też kilka imprez towarzyszących, m.in. wspólny obiad.

CIĄG DALSZY NA STR. 2

Przed XI Zjazdem W poszukiwaniu najlepszej wykładni

Na XI zjeździe partii, woj. łomżyński będzie reprezentowane przez 13 delegatów. W tej grupie znajdują się posłowie Mieczysław Czerniawski i Stanisław Gabrielski, którzy uzyskali rekomendację swych organizacji i tym samym już uzyskali mandat delegatów. W wyborach wyłonionych zostanie więc 11 delegatów spośród 35 zgłoszonych kandydatów. W sobotę, 2 bm. spotkali się oni, aby zaprezentować własne poglądy, podyskutować nad założeniami programowymi.

Nikt jednak, łącząc z prowadzącym spotkanie przewod-

Prezydent i premier wśród górników

Na Śląsku odbywały się w sobotę i niedzielę spotkania i imprezy związane z górniczą „Barbórką”.

W sobotnie popołudnie do górników śląskich przybył prezydent Wojciech Jaruzelski, udając się przed kopalnię „Wujek”.

Przy dźwiękach hymnu narodowego wraz z przedstawicielami władz regionu i organizacją politycznych, Wspólnoty Węgla Kamiennego, prezydent udał się przed

CIĄG DALSZY NA STR. 2

Minister Izabella Cywińska przebywała w Białostockiem

W ubiegłą sobotę i niedzielę, 2 i 3 bm. w woj. białostockim przebywała minister Kultury i Sztuki — Izabella Cywińska. Towarzyszyli jej wiceministrowie: Stefan Starzecwski i przewodniczący Komitetu Kinematografii — Juliusz Kurkowski. Minister I. Cywińska zwiedziła m.in. klub „Ruchu”, fi-

lię biblioteczną i ruiny pogłogowskie w Jeżewie Starym, synagogę, Dom Talmudyczny, Bibliotekę im. Głogera, alumnat i Gminny Ośrodek Kultury w Tykocinie, pałac Braniczkich w Choroszczy, ośrodek

CIĄG DALSZY NA STR. 2

„Stara gwardia” w areszcie

● BERLIN — Prokurator Generalny NRD wydał nakaz aresztowania dwóch byłych członków Biura Politycznego KC NSPJ. Aresztowani zostali osadzeni w areszcie śledczym: Guenter Mittag, odpowiedzialny za politykę gospodarczą w partii i Harry Tisch, przewodniczący Zrzeszenia Wolnych Niemców. Związków Zawodowych obu zarzuca się, iż nadużywając swoich funkcji narazili państwo i gospodarkę na poważne straty.

Z podobnych powodów aresztowany został i osadzony w areszcie śledczym Gerhard Mueller zastępca członka Biura Politycznego i sekretarz Komitetu Okręgowego NSPJ w Erfurcie.

E. Honecker usunięty z NSPJ

● BERLIN — Członkowie Komitetu Centralnego i Biura Politycznego KC NSPJ usunęli z partii i z Biura Politycznego KC NSPJ byłego przywódcę Ericha Honeckera, b. ministra Bezpieczeństwa Publicznego Ericha Mielke oraz wielu innych.

Nowy rząd CSRS

● PRAGA — Prezydent Czechosłowacji Gustav Husak mianował 3 bm. — na poparcie przez Front Narodowy propozycje premiera federalnego Ladislava Adama nowych członków jego gabinetu.

Prezydent odwołał z tych stanowisk ludzi, których ustąpienia domagała się w niektórych przypadkach opozycja. W składzie nowego rządu znajdują się m.in. 3 bezpartyjni, oraz po jednym partycypantach Partii Socjalistycznej i Partii Ludowej.

Pucz zdławiony?

● MANILA — Mimo oficjalnych zapowiedzi władz Filipin o zdławieniu antyrządowego puczu rebeliancy żołnierze zaskakowali kolumnę wojska lokalnych wojsk władz, oferując ranni wielu z nich. W niektórych punktach nadal trwają ostatnie walki. M.in. ogień artylerii skierowany na rebeliantów spowodował ogromny pożar w siedzibie dowództwa armii.

Liban znów w ogniu

● BEJRUT — Wojska syryjskie umocniły swe pozycje na liniach rozdzielczych z enklawą kontrolowaną przez rebelianckiego generała Aouna. Nadal trwają energiczne zabiegi mediacyjne mające zapobiec krwawej konfrontacji. W Rządzie trwają obrady trójsstronnej Komisji Łigi Arabskiej ds. Libanu, który stara się również znaleźć kompromisowe rozwiązanie dla konfrontacji między legalnym rządem libańskim a Aounem.

(opr. nll)

JUTRO W „GAZECIE”

▼ Przez całe półwiecze nie dostrzegano nas, spychano na margines normalnego życia. Teraz, gdy podnosimy się nieco z kłęk, spotykamy się ze sprzeciwami nie tylko ze strony biurokracji, ale i nieformalnych organizacji. Gdy ich przedstawiciele jadą do Warszawy, mówią, że Polacy z Włóczęgami są ręką Moskwy. W Moskwie ci sami twierdzą z kolei, że ręką Warszawy. A my po prostu

NIE CHCEMY BYĆ IGNOROWANI!

— powiedział nam Jan Ciechanowicz, reprezentujący Polaków w Radzie Najwyższej ZSRR. Gorzkich słów padło w rozmowie wiele...

— Jeszcze nie tak dawno wydawało się, że zwycięstwo nad tą chorobą istną plagą lat czterdziestych i pięćdziesiątych, jest bliskie. Niestety

WOJNY Z PRĄTKAMI

CIĄG DALSZY

nikogo nie może uspokajać. Nawet stosunkowo niewielki wskaźnik umieralności jest mimo wszystko miarą niepowodzeń w jej leczeniu. Coś zmienić się musi, bo...

Chatamorgana

W betonowej pustyni siedzi dziadek na skrzyni przez noc całą, od zmierzchu do rana. Pyta syna: Mój mój, czy to nasz dom, ten biały? — Nie, mój ojciec. To chatamorgana.

W centrum miasta na skwerze chłop odmatulował pacierze. Obok żona ziębnęła, struska. — To nasz dom, mój mój, z tą tabliczką czerwona? — Nie, mój mój. To chatamorgana.

W głuchej puszczy ktoś bryka: tuż przed chatą leśnika dziadek wnucze zakrywa kolanika. — Ej, ta daczka, mój dziadek dobra byłaby w spadku. — Ej, dziecinke! To chatkamorganka!

W mrozie wschodnim i w skwerze jakieś zwały, mraze, szklane domy, drapaczki, fontanny. I pełniemy pod słoneczną tuż za cieniem nienajęcej perspektywy i chatamorgany.

JAN ŁAPIŃSKI

Mniej więcej autentyczne

W jednym z wydań „Mniej więcej autentyczne” pisaliśmy o tym, jak w białej „Herbapolu” komisja inwentaryzacyjna nie mogła się odliczyć w magazynie 40 tys. sztuk worków papierowych. W końcu fachowcy od remanentów doszli do wniosku, że prawdopodobnie wiatr wywiał je na makulaturę. Bywały przecież silne wiatry, nawet huragany, co to domy przewracają.

Po ukazaniu się publikacji w „MWA” dyrekcja „Herbapolu”, wspólnie z tzw. szerokim aktywnym, wszczęła intensywną pracę mającą na celu ustalenie źródeł przecieku informacji do prasy. Odłożono na bok ważniejsze sprawy. Do poszukiwań zosta-

ła wprężona technika komputerowa; odwołano się do gier symulacyjnych. Kiedy to nie dało rezultatów, na nadzieję sztabowej ktoś zaproponował, aby zwrócić się do popularnej podbiałostockiej wróżki. Propozycja nie uzyskała jednak wystarczającego poparcia. Na podstawie różnych posłak i domniemań podjęto decyzję o podjęciu podjęciu. O ewentualnych rezultatach poszukiwań poinformujemy czytelników w odpowiednim czasie.

Z ostatniej chwili: Dowiadujemy się, że nie ustają prace nad identyfikacją donosiela. O ewentualnych rezultatach poszukiwań poinformujemy czytelników w odpowiednim czasie.

Ring wolny

WOJCIECH JARUZELSKI — prezydent PRL

Powinno nam to odpowiedzieć przywódcę partii (chodzi o to, czy PZPR będzie sama w stanie się zreformować), Mieczysław Rakowski. Powiem jednak, że w istniejących warunkach reformę trzeba będzie kontynuować. Kierunek reformy stanie się jasny na X Zjeździe partii, który ma się odbyć w styczniu. Partia nie będzie w stanie

kontrolować wszystkiego, jak to czyniła w przeszłości i istnieć po prostu taka, jak wszystkie inne partie. Jest to trudne zadanie, ale musimy je wykonać. Trwają też prace nad rewizją Konstytucji. Mogą nastąpić drastyczne zmiany. Odrzucony zostanie system państwa jednopartyjnego. Dyskusja jest też o zmianie nazwy kraju.

TADEUSZ FISZBACH — wicemarszałek Sejmu, przewodniczący Zespołu Programowego KZ.

W Zespole nie ma sporów o to, że trzeba zrezygnować z kilku dotychczas obowiązujących kanonów takich jak: dyktatura proletariatu, centralizm demokratyczny, a także z mandatu sprawowania władzy wynikającego z misji dziejowej, a nie z demokratycznych wyborów. Oczywiście jest też rezygnacja z dominacji państwowych środków produkcji.

Nowa partia powinna natomiast zespolic w sobie cechy ruchu społeczno-politycznego i

partii wyborczej działającej w warunkach demokracji parlamentarnej. Ale żeby z programem można było identyfikować nie tylko w myślach, ale i w działaniu musi być osadzone w rzeczywistości. Stąd też przeważa w Zespole pogląd, aby nie próbować tworzyć wizji, a pamiętać o tym, jak duże jest osłabienie społeczne na odpowiedź, która będzie wyrażała interesy ludzi pracy współtworzących nową rzeczywistość

Fragmenty wywiadu udzielonego podczas pobytu w Stanach Zjednoczonych.

— Czy z rozmów przeprowadzonych z ludźmi zwanymi z rządu USA wynika, iż są oni chętni, by udzielić więcej pomocy niż to oblicali wcześniej?

— Przyjechałem także po to, by zakończyć pewien etap. Mój kraj, mój system powinien pożytkować pieniądze i oddać je lub nie. Oto cel. Zmieniając system, możemy zrobić razem uczciwie interesy. Zadnych więcej pożytków, tylko interesy. Co oznacza taki biznes? Inwestycje, szybkie inwestycje. Możecie kupić w Polsce przedsiębiorstwa — na 100 proc. własności. Możecie zbudować w Polsce nowe przedsiębiorstwa, nowe zakłady. Oczywiście jest sporo niekompetencji. Są idyotyczne zasady rachunkowości i bankowości. Ja nazywam to dżunglą Wschodu.

— Czy istnieje niebezpieczeństwo, że demokratyczne reformy mogą być cofnięte przez stary system?

— Nie, takie niebezpieczeństwo nie istnieje. Możliwe jest natomiast, że proces będzie zwolniony, a koszty mogą okazać się wysokie.

— Czy banki, darowując

dlugi, powinny udzielać pożyczek?

— Nie. Będziemy oddawać wszystko. Nie możemy tego uczynić opierając się na bieżącym ekonomicznym systemie. Oddamy wszystko, jeśli razemy utworzyć wspólny system zaopatrzeniowy. Innymi słowy, nasz biznes pozwoli nam ewentualnie spłacić nasze długi. Oto w jaki sposób elektryk próbuje rozliczyć się ze wszystkiego.

— Jak się układają pana stosunki z premierem Mazowieckim?

— Nie. Będziemy oddawać wszystko. Nie możemy tego uczynić opierając się na bieżącym ekonomicznym systemie. Oddamy wszystko, jeśli razemy utworzyć wspólny system zaopatrzeniowy. Innymi słowy, nasz biznes pozwoli nam ewentualnie spłacić nasze długi. Oto w jaki sposób elektryk próbuje rozliczyć się ze wszystkiego.

— Mamy takiego premiera na jakimś zasiadaniu. Wybraliśmy go na pewien czas. Chcielibyśmy aby, na ile go stać, rozwijał nasze problemy. Wybraliśmy go, ponieważ jest jednym z nas, jest naszym przyjaacielem, kolegą. Lecz nie wybraliśmy programu. Premier jest w stanie — przypuszczalnie — stworzyć taki program. My wszyscy życzymy mu, by stworzył najlepszy z możliwych programów. W przyszłości, mam nadzieję, wybierzemy człowieka z najlepszym programem.

— Czy istnieje niebezpieczeństwo, że demokratyczne reformy mogą być cofnięte przez stary system?

— Nie, takie niebezpieczeństwo nie istnieje. Możliwe jest natomiast, że proces będzie zwolniony, a koszty mogą okazać się wysokie.

— Czy banki, darowując

NA LUDOWO

KRAJOBRAZ polityczny wsi polskiej pod koniec 1989 roku skomplikował się niezmiernie i pokrył chmurami z których nie widać przejrzystej przyszłości. Działacze tworzonych w pośpiechu stronnictw wymachują zielonymi sztandarami; wszyscy mają pretensje do pierwszeństwa do spadku ideałów programowego po PSL Stanisława Mikolajczyka. Wygląda na to, że ludowcy skupieni wokół b. komendanta głównego BCh, gen. Franciszka Kamińskiego potrafili sobie zastrzec przywilej do posługiwania się historyczną nazwą PSL bez żadnych dodatków (przydomek). Trudno określić jaką skalę osiągnęli wśród chłopów wpływy PSL „Solidarności”. O ile nam wiadomo dotychczas powołano pojedyncze koła w województwach. Gdzieś w kraju utworzono nawet PSL „Piast”, którego działacze rozpoczęli wydawać swój organ prasowy. Po 39 latach istnienia za-

W wyborach na prezesa Naczelny Komitet Wykonawczy PSL — Odrodzenie zwyciężył Kazimierz Oleśiak, owego programowego PSL Stanisława Mikolajczyka. Wygląda na to, że ludowcy skupieni wokół b. komendanta głównego BCh, gen. Franciszka Kamińskiego potrafili sobie zastrzec przywilej do posługiwania się historyczną nazwą PSL bez żadnych dodatków (przydomek). Trudno określić jaką skalę osiągnęli wśród chłopów wpływy PSL „Solidarności”. O ile nam wiadomo dotychczas powołano pojedyncze koła w województwach. Gdzieś w kraju utworzono nawet PSL „Piast”, którego działacze rozpoczęli wydawać swój organ prasowy. Po 39 latach istnienia za-

W matni podziałów

kończył żywot Zjednoczone Stronnictwo Ludowe. Na Kongresie obradującym w dniach 27 listopada, w wyniku przekształcenia, na arenie ruchu ludowego pojawiło się PSL — Odrodzenie. Wokół nazwy toczyła się zażarta dyskusja, pewna część delegatów koniecznie chciała mieć legitymację z PSL bez jakiegokolwiek przydomka, nawet za cenę konfliktu ze stronnictwem kierowanym przez gen. Kamińskiego. Spór został jednak szczęśliwie zażegnany. Dotarli do przekonania argumenty, że co najmniej nie wypada pchać się na krzesła zajęte przez kogoś innego.

Cała debata kongresowa obfitowała w liczne spory, polaryzowane z konfliktami personalnymi. Według opinii delegata i członka Komisji Uchwał i Rezolucji — dr med. Stefana Jaworskiego (AMB) na sali wyrażenie zarysowało się podział na skrzydła konserwatywne i reformatorskie. To pierwsze tworzyły głównie działacze powiązani od lat ze starym aparatem ZSL w centrali oraz województwach, drugie zaś i chyba słabsze zorganizowane zaczęły inspirować Społeczny Komitet Odrodzenia Ruchu Ludowego, zdecydowanie dążące do rozrachunku z niechlubnymi kartami historii ZSL i wymiany kadry kierowniczej.

„Oskarżenia o manipulację reklamą aparatczyków padły również ze strony kandydata na przewodniczącą Rady Naczelnej — Władysława Zabinińskiego. Posłanka Teresa Liszka manifestując z tego powodu wystąpiła z szeregu świętego jeszcze PSL — Odrodzenie. W końcu, na przewodniczącą RN wybrano Józefę Zycha — szefa klubu poselskiego ZSL, działacza z kręgu umiarkowanych reformatorów.

Wewnętrzne waśnie groziły w kilku momentach rozłamaniem organizacyjnym w czasie obrad Kongresu. Odwołano się wówczas do aurytytetu marszałka Sejmu — Mikolaja Kozakiewicza, który potrafił na koniec do kompromisu. W ciągu sporów przebiegała dyskusja. Nie szczędzono bardzo ostrych krytyk pod adresem rządu Tadeusza Mazowieckiego za politykę wobec rolnictwa. W zarzutach posuwno się do stwierdzeń, że zamiast wolnego rynku mamy obecnie „wolnoamerykanizm”. W warunkach monopolizacji przemysłu i handlu — chłop przegrywa z kretesem; notoryczne osłabienie na jego niekorzyść, a co za tym idzie — spada opłacalność prowadzenia gospodarstwa. Delegaci domagali się więc interwencji państwa w sprawach cen na żywność i środki produkcji, zgodnie z

ustaleniami „okrągłego stołu” oraz utrzymaniu dotacji m.in. do postępu biologicznego, rozwoju melioracji oraz infrastruktury produkcyjnej i socjalnej na wsi.

Nader krucha — wypowiedziano opinie — jest obecna koalicja z „Solidarnością” i SLD. Tym razem Stronnictwo tego było lekceważone przez silnego partnera. Historia niejedno się powtarza. O rozsądną ocenę udziału ludowców w obecnym rządzie i jego polityki wobec rolnictwa wzywały Aleksander Bentkowski i Józefa Zych. Jednak ich argumenty przyjmowano z umiarkowaną aprobatą. Rolnicy, choć nie byli większością wśród delegatów, istotnie mają dużo powodów do narzekania. Dawniej oportunistyczny aparat ZSL znalazł teraz pole do podsypania chłopskiego niezadowolenia. I tym sposobem można przeczyć bronić się przed zmianami.

Trudno powiedzieć, czy Kongres przebiegał pod znakiem

sukcesu i umocnienia ruchu ludowego. Wołanie o jedność zwrócone do pozostałych stronnictw zapewne zostanie usłyszane, ale czy potrafią jako zaproszenie do wspólnoty, „zielonego stołu” — mam tu poważne wątpliwości. W gruncie rzeczy nie ma zasadniczych różnic programowych pomiędzy PSL, PSL „Solidarności” i PSL — Odrodzenie; dzielą ich raczej ambicje przywódców, w wypadku Odrodzenia — bagaż stalinowskiej przeszłości, lata użalenia na OZPR i bardzo nie lubiany aparat biurokratyczny.

Rozbieżność ruchu ludowego pozostanie zapewne faktem przez dłuższy okres. (Obym się mylił). Rezultaty Kongresu, a zwłaszcza wynik wyborów prezesa, nie ułatwia procesu jednoczenia. Pewną nadzieję można wiązać z osobą przewodniczącą Rady Naczelnej — Józefą Zycha, która może być dobrym łącznikiem w pracach prowadzących ku poledniowi. Słaby, podstępny ruch ludowy — w ocenie działaczy wszystkich odłamów PSL — spowoduje fatalne konsekwencje podczas przyszłych, demokratycznych i wolnych wyborów. Zarządzone zostaną interesy chłopów i rolnictwa, tej podstawowej przeciwej galerii społeczeństwa.

LESZEK KOLEŚNIK

Prezentujemy mapę polityczną 1989

NA POZOSTATKACH lipca br. partycyjni kręgi uczelni krakowskich utworzyły strukturę poziomą pod nazwą: Porozumienie organizacji partyjnych środowiska akademickiego.

W połowie sierpnia opublikowali oni stanowisko dotyczące przyszłości PZPR. Oświadczili się w nim za rozwiązanie PZPR na XI Zjeździe i utworzeniem nowej partii lewicy socjalistycznej. Wskazali na sposoby jej powstania. W połowie października

KRAKOWSKA PARTIA LEWICY SOCJALISTYCZNEJ

ka ogłosił program, deklarację ideową i statut nowej partii. Proponują, żeby nosiła ona nazwę Partii Lewicy Socjalistycznej. Byłaby to partia wyrosła z ludu i dla ludu pragnąca działać, nawiązująca do wielowiekowej tradycji polskiej myśli demokratycznej, postępowej i socjalistycznej.

„Człowiek, jego dobro i szczęście są dla nas wartościami nadrzędnymi” — pisał w programie partii naukowiec z Krakowa. Człowiek może dokonać samorealizacji jedynie w społeczeństwie zdolnym do wydajnego zaspokajania

Ciąg dalszy na str. 4

ZESPÓŁ DYSKUSYJNY PRZY KM PZPR W ELBLĄGU

NICJATOREM powstania Zespołu Dyskusyjnego byli aktywiści miejskiej organizacji PZPR w Elblągu. Ich intencją było dokonanie krytycznej analizy dotychczasowej działalności PZPR i budowy w Polsce realnego socjalizmu. Chodziło im nie tylko o wypunktowanie „grzechów”, ale o zaproponowanie także wizji nowej partii.

W połowie września opracowali swoje stanowisko, w którym przedstawili tezy deklaracji ideowo-programowej partii, jej strukturę i zasady funkcjonowania. Stwierdzili,

że nie może to być reforma PZPR, ale przekształcenie jej w nową partię.

Nowa partia powinna reprezentować interesy polityczne i społeczne ludzi pracy. „Partia jest rzecznikiem porozumienia narodowego” — pisał w stanowisku członkowie Zespołu Dyskusyjnego — „opowiada się za współpracą ze wszystkimi siłami społeczno-politycznymi stojącymi na gruncie postępu społecznego i gospodarczego Polski. Partia dąży do pełnej realizacji zasad sprawiedliwości społecznej, powszechnego przestrze-

gania prawa i poszanowania godności człowieka. Opowiada się za pluralizmem politycznym, związkowym i gospodarczym. (...) Jest za rozwojem demokratyzmu parlamentarnego, za umocnieniem roli i rangi rad narodowych i innych form samorządowych”.

Autorzy stanowiska wypowiadają się w stanowisku także w sprawach gospodarki narodowej. Opowiadają się za równoprawieniem wszystkich sektorów gospodarki, za efektywnością gospodarowania, za przekształceniami jej struktury poprzez tworzenie oryginalnych rozwiązań i modeli ekonomicznych. Popierają wszelkie formy własności

Ciąg dalszy na str. 4

na oraz Michaila Gorbaczowa w reformach Wschodniej Europy?

— My wcale nie jesteśmy ważni. My możemy być zabawni, możemy być kłopotliwi, możemy być mili. My w rzeczywistości nie wiemy jak jesteśmy. Tak więc nie mogę odpowiedzieć na to pytanie.

Lecz mogę odpowiedzieć na inne. Jak się pojawiały reformy? To jest po prostu rezultat cywilizacji — komputerów, satelitarnej telewizji (i wielu in-

nych nowinek), których obecność jest rozwiązaniem alternatywnym. Satelity mogą „czytać” księgi religijne z tysiącia mil, z Kosmosu. Czy jest możliwe, by pojawił się teraz nowy Stalin, który by sprowadzał śmierć wielu ludzi? Nie, to jest niemożliwe.

Tak się zdarzyło, że staliśmy się ludźmi właściwego czasu i prawdziwej sytuacji. — Działaj tylko połowa członków „Solidarności” z tych, którzy byli na początku. Wielu wspaniałych młodych ludzi wydaje się opuszczać szeregi „Solidarności”. Jak powinniśmy to rozumieć?

— Jak ważna jest osoba pa-

KONTROWERSJE

Baty dla pośrednika

W NASZYM pluralistycznym rozdwojeniu i roztrójaniu wyłania się teraz z głębi mroków wiele nowych, interesujących tematów. Można atakować je z prawa, lewa lub środka, który bywa dowolnie pojmowany i przesuwany. Zwykle premedytacja każe ludziom założyć parawanik na skrajne odchylenie; wszakże słowo „kompromis” jest piękne jak kwiat wyrastający na glebie burzliwej rzeczywistości.

Szczególnym celem dla słownej artylerii stał się ostatnio rolniczy pośrednik, ochrzczony mianem skostniałego monopolisty, a przez nawiązanych odwoławców — rozbójnika, dyktatora i krwopijcę. Ten ktoś — nie zawsze dokładnie rozszyfrowany wampir, gwałcąca i jego baba. On sam jest winien, że urodził się w przeszłości, miał trudne dzieciństwo, zapałem ukwał wiedzę w szkole i pracuje w spółdzielczości. Jego konto obciąża

fakt, że nie stworzył sobie konkurentów i nie dażył obojętności do doskonałości modelu swej organizacji. Co gorsze — winien jest wszystkim nieszczęściu narodu, który — tylko i wyłącznie przez niego — zaczyna głodować, podczas gdy panowie przezeń z zastępami pomagierów spijają w błogim spokoju słodką śmietankę i tuż się na krzywdzie rolnika.

Spółdzielnie mleczarskie, to — nie z własnego nadania i partykularnych dążeń — faktycznie jednostki o charakterze monopolistycznym. Tak jest u nas, podobnie w Danii, Szwecji czy Holandii, a nawet na innych kontynentach. Oczywiście — hodowla, skup, przerób i handel nie są im przypisane na wyłączność i w swej chwili; konkurencja jest bardzo pożądana. Proszę bardzo, macie pomysły — działajcie! Kto komu zabrania, zwłaszcza teraz? Nikt. Różne inicjatywy na tym polu byłyby powitane z radością i nadzieją (nawet przerób bła-

tego surowca na miejscu, w gospodarstwach.

Zmasowany atak na spółdzielczość wiejską odbieram z mieszanymi uczuciami. Jak to często bywa — frontalny ostrzał nie trafia w główny cel. Można odnieść wrażenie, iż niektórym chodzi o kompromitowanie tej organizacji i przypisanie jej wszystkich mankamentów wynikających (w tej fazie) z urynnowienia gospodarki żywnościowej. Tymczasem daleko idące przeobrażenia (a nie likwidatorskie zapędy) są konieczne, bo — jak to się mówi — „upatrzona” spółdzielczość nie jest w stanie rozwiązać istotnych konfliktów, które z całą ostryością ujawniają się w ostatnich tygodniach.

Każdy dostawca mleka walczy o możliwie najwyższe ceny; ma swoje racje i argumenty. Interes przetwórcy jest w zasadzie zbieżny, ponieważ wyższe wypłaty, to gwarancja rozwoju rolnictwa,

Ciąg dalszy na str. 4

Wyrzucić Nowotkę z Łap?

Decyzja Miejsko-Gminnej Rady Narodowej w Łapach o demontażu pomnika Marcela Nowotki wywołuje różnorodne dyskusje. Inicjatorzy tego pomysłu i jego zwolennicy cieszą się z uroczystego „zrzucenia” Nowotki z piedestału.

Wielu mieszkańców Łap jest to po prostu obojętne, są jednak i przeciwnicy tej decyzji. Jednym z nich jest JAN SIENKO. Na naszych łamach zamieszczamy fragmenty jego listu. Chcemy tym samym pokazać, że historia naszego regionu była skomplikowana i nie jest łatwo dziś ferować obiektywne wyroki. Pan Jan Sienko pisze:

O co walczył przez całe swoje życie Nowotko?

O likwidację bezrobocia, analfabetyzmu, bezplatną oświatę, służbę zdrowia, likwidację nędzy. Poświęcił temu całe swoje życie.

O co walczył „Solidarności” i jej rząd? O bezrobocie (nie wiadomo tylko ile obejmie ono procent), o prywatne szkoły (dla burżuazji), o rozwarstwienie majątkowe społeczeństwa (dla jednego miliarda, dla drugiego, bieda-zup).

Kto tu jest faryzeuszem? Czy był nim bezbożny Nowotko, czy dzisiejsza nowa, mocno wierząca elita władzy?

Marcel Nowotko od burżuazji okłasków nie dostawał, a przez całe międzywojenne dwudziestolecie ówczesna władza go zwalczała. Swego zwycięstwa nie doczekał, bo zamordowano go w czasie okupacji. Co prawda był w 1940 r. przewodniczącym Regionalnego Komitetu Wykonawczego w Łapach. Czy jednak ktoś się zastanowił, że to przedstawiciel społeczeństwa Łap wysunął go na to stanowisko, a wcześniej wybrali na delegata do Obwodowej Rady Delegatów jako przedstawiciela ludności polskiej. Czy ktoś

wie, że to Nowotko bronił polskości szkół w tym mieście przed ich rusyfikacją. Cenili go okoliczni chłopci i miejscowi kolejarze. Nazywali go popularnie „starostą”. I trudno podejrzewać, że to on przywrócił się do deportacji ludności polskiej. Zresztą tych wielkich deportacji nie było. Nastąpiły one w maju 1944 r., kiedy to już Nowotko dawno nie żył i kto inny je organizował.

A poza tym był to przede wszystkim Polak, syn Ziemi Cieszanowskiej. Znał się na mi grze o uzyskanie szerokiej autonomii dla ludności polskiej zamieszkanej na tych ziemiach. Wiele kończyło się niepowodzeniem. W każdym razie udało mu się doprowadzić do nowelizacji przepisów w sprawie paszportyzacji, które pozwoliły, że wielu mieszkańców Ziemi Łapskiej nie musiało porzucić swojego miejsca zamieszkania.

Więc pytam się, po co te średniowieczne hece wokół tego pomnika? Czyżbyśmy mieli do czynienia z czymś takim, co w starożytnej Grecji nazywano oklokacją (władzą głupiego rozumu) lub osłokracją (władzą oświ). A przecież każdy z nas miał tyle nadziei, kiedy nowe siły polityczne dochodziły do władzy. Czyż po raz kolejny mamy odkryć starą prawdę, że niestety „głupi” jest więcej niż mądrych. Zresztą już w Ewangeliach. Św. Mateusz pisał: „Nie dawajcie psom tego, co święte; i nie rzucacie perły swoich przed wierzby; by ich snadź nie podeszły nogami swymi i obróciwszy się, nie zdeptały was” (roz. 7.6.).

I może połączyć etyką chrześcijańską zastanowimy się, czy ten pomnik Nowotki nam przeszkadza. Przecież sami go budowaliśmy. On nas do tego nie namawiał. Zapraszamy naszych Czytelników do dyskusji i na ten temat.

(hw)

OPINIE

To nasza sprawa

SPÓŁDZIELCY to samodzielnicy, drobni producenci i handlowcy żyjący z pracy własnych rąk. Jednocześnie się ich w spółdzielnie i związki ma wymiar historyczny, a uzasadnieniem dla łączenia się we wspólnotę, w okresie międzywojennym w Polsce, było zawsze przeciwdziałanie się dużym procentom i handlarzom, czyli faktycznym monopolistom. Byliśmy, jesteśmy i chcemy pozostać organizacją stającą nie tylko sobie, ale całemu społeczeństwu. Będziemy wspierać reformatorskie działania rządu Tadeusza Mazowieckiego.

parciem dla nas jako organ stojący na straży prawa spółdzielczego i jako organ doradcy. Zarazem projektodawcy podkreślają w uzasadnieniu, że rozwiązania te są zgodne z ideą nieprzesądzania przez rząd o sprawach wewnątrzspółdzielczych.

Po zapoznaniu się z treścią projektu ustaw uważamy, że rząd zdecydowanie za głęboko ingeruje w wewnętrzne sprawy spółdzielczości. Jest to w sensie formalnym postawa antydemokratyczna, niezgodna z głoszoną przez członków rządu Tadeusza Mazowieckiego hasłami, zanim znaleźli się oni w rządzie. A niektóre propozycje w ustawie są brutalnym naruszeniem samostanowienia. To nasza sprawa: co i komu sprzedamy, przekazemy w agencję, podzielimy się. Jeżeli uznamy, że nie jesteśmy w stanie efektywnie prowadzić jakiegokolwiek działalności, to z pewnością z niej zrezygnujemy i prześlemy ją innej ręce.

TO NASZA SPRAWA: jaki organ będzie podejmował decyzje i na pewno decyzje te będą podejmowane większością głosów. Rodzi się pytanie: po co projektodawca „daje” władzę własnemu zgromadzeniu, a jednocześnie z góry zakłada, że decyzje nieprzychylną może zmienić sąd na żądanie mniejszości (art. 10).

TO NASZA SPRAWA: w jaki sposób będziemy wybierać swoich mandatariuszy, członków władz (art. 13). My będziemy opracowywać projekt statutu i zgłaszać do sądu o rejestrację. Nie chcemy — żeby robił to za nas rząd.

TO NASZA SPRAWA — sprawy spółdzielców. O tym wszystkim niech zdecydować Kongres Spółdzielczości. Ocze-kujemy, że będzie to kongres. Ciąg dalszy na str. 4

Oczyszczanie „dżungli”

LECH WAŁĘSA dla tygodnika „Newsweek”

Nasze wzajemne stosunki są serdeczne. Ja nigdy nie miałem szacunku dla premierów. Premierzy zwykli zamykać i mnie. On może mnie zamknąć. A ja go nie mogę. Tak, istnieje psychologiczna bariera. Lecz ja nie zapominam, że on jest moim premierem i ja muszę mu pomóc.

— Lecz premier może stwo-

my ich w więcej łopat, albo przeniesienie tamtych dzieł niepotrzebnych. Ale to nie jest problem bezrobocia. Jestli ktośkolwiek z was był w Polsce, musiał to zauważyć. Od czasów II wojny światowej polskie miasta nie były odnawiane. Dwie trzecie polskich miast powinno zniknąć, ponieważ stracił w nich miesz-

kać. Wszystkie nasze samochody są w absolutnej ruinie. Ja nie mówię już o butach i innych rzeczach. Więc w takiej sytuacji nie ma problemu bezrobocia.

— Jak ważna jest osoba pa-

Problem tkwi w tym, jak wiele rozwiązań możemy stworzyć? Jak wiele nowych spółek z Zachodu ma zamiar pojawić się w Polsce?

Jestli ja, Lech Wałęsa, elektryk, profesjonalista, pracując 200 godzin miesięcznie zarabiam 20 dolarów i jeśli wy dacie mi za to 25 dolarów — to czy ja tego zajęcia nie przyjmuję? Czy nie jest to dobry interes?

— Jak ważna jest osoba pa-

nych nowinek), których obecność jest rozwiązaniem alternatywnym. Satelity mogą „czytać” księgi religijne z tysiącia mil, z Kosmosu. Czy jest możliwe, by pojawił się teraz nowy Stalin, który by sprowadzał śmierć wielu ludzi? Nie, to jest niemożliwe.

Tak się zdarzyło, że staliśmy się ludźmi właściwego czasu i prawdziwej sytuacji. — Działaj tylko połowa członków „Solidarności” z tych, którzy byli na początku. Wielu wspaniałych młodych ludzi wydaje się opuszczać szeregi „Solidarności”. Jak powinniśmy to rozumieć?

Na podstawie tygodnika „Newsweek”
tłumaczyła
LUDMIŁA
CHALECKA-POŁOCKA

W duchu Karzejusza i Komeńskiego

Esperancka uczelnia w Białymstoku

Jak informowaliśmy w sobotnim wydaniu (2 grudnia) „GW”, podczas uroczystości z okazji 40-lecia Politechniki goszczącej w Białymstoku przedstawił Akademii Nauk w San Marino. Uczelnia ta powstała przed dziesięć laty i kształci w języku esperanto. Po był w naszym mieście rektor prof. Helmar Ginter Frank i towarzyszących mu osób (w tym doc. Tybercjusz Tablowski) — Polaka wchodzącego w skład Senatu Akademii — wiazał się z ważnym wydarzeniem dla białostockiego środowiska akademickiego.

Otóż podpisane zostało porozumienie między obu rektorami, iż do momentu wybudowania Centrum Nauki i Kultury im. Ludwika Zamenhoda Politechnika udostępni swoje pomieszczenia filii esperanckiej Akademii Nauk, powołanej w Białymstoku. Nauka języka rozpocznie się od lutego przyszłego roku. Studia zas obejmować będą nauki humanistyczne, przyrodnicze, medyczne i techniczne. Osoby, które zdecydują się na ich kontynuowanie, otrzymają dyplomy MAN honorowane we wszystkich krajach.

Prof. Helmar Frank powiedział: — Nasz związek skupia ludzi ze wszystkich kontynentów, ma przedstawicieli w 49

państwach. Tradycja, na której się opieramy, jest fakt, że republika San Marino jest najstarsza w świecie, powstała w 301 roku. Międzynarodowa Akademia Nauk wychodzi ponadto naprzeciw marzeniom i postulatowi, jakie przed wielu laty głosił francuski filozof i matematyk, Kartezjusz oraz czeski pedagog i twórca nowoczesnej pedagogiki, Jan Komeński, aby uczeń i student kształcił się w poszczególnych krajach mogli współpracować ze sobą poruszając się za pomocą neutralnego, wspólnego języka.

Podstawowym językiem w Akademii San Marino jest esperanto, którego twórcą L. Zamenhof urodził się w Białymstoku i przed 100 laty wydał podręcznik języka międzynarodowego. Ten fakt przesądził o utworzeniu tutaj filii.

Przybyła nam więc nowa, dosyć niezwykła uczelnia, pierwsza tego typu w Polsce. Jej losy i rozwój będziemy śledzić ze szczególnym zainteresowaniem.

— Dla Politechniki — jak podkreślił rektor prof. Kazimierz Plekowiński — (a z pewnością i dla całego środowiska akademickiego) otwiera ona możliwość wyjścia na zewnątrz oraz okazję do nawiązania szerszych kontaktów... (az)

Utrzymać tradycję Święta Odrodzenia

Zgłoszona przez gronoistów propozycja zniesienia w naszym kraju Święta Odrodzenia — 22 Lipca, wywołała spore poruszenia i liczne komentarze. Na ten temat rozpoczęły się już dyskusje. Przemysław, że negatywną opinię wyraziło w swym oświadczeniu Biuro Polityczne KC PZPR.

W ubiegły czwartek, 30 października, członkowie Komitetu Zakładowego PZPR przy Hajnowskim Przedsiębiorstwie Przemysłu Drzewnego — „FURNEL” i osiedlowej

podstawowej organizacji partyjnej nr 5 w Hajnowce w przyjętej rezolucji wyrażili pełne poparcie dla stanowiska Biura Politycznego KC, katęgorycznie domagając się zachowania i dla całego środowiska akademickiego otwiera ona możliwość wyjścia na zewnątrz oraz okazję do nawiązania szerszych kontaktów... (az)

„Jest niedopuszczalne aby przez podjęcie jednej ustawy w Sejmie można przekreślić niepodważalny dorobek 45 lat Polski Ludowej, który oznaczał dla pokolenia Polaków awans społeczny, ekonomiczny i kulturalny...” (h)

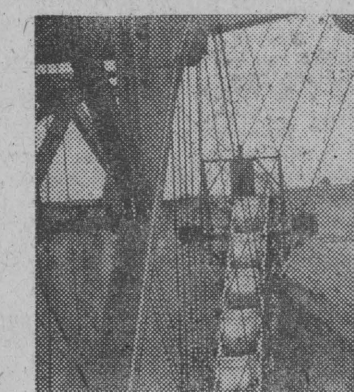
Na fujarach i ligawach

Muzeum Rolnictwa im. K. Kluka w Ciechanowcu mieści się z pewnością w czołówce placówek kulturalnych woj. łomżyńskiego, jeśli idzie o ilość imprez. Wśród tej mnogości oczywiście nie brak i takich, o których czas najwyższy zapamiętać — o czym zresztą niejednokrotnie już pisaliśmy. Ale nikt nie ma wątpliwości, że organizowany od dziesięciu lat w ciechanowieckim muzeum konkurs gry na ludowych instrumentach pasterskich jest godzien kontynuowania.

Konkurs należy do unikalnych w kraju, a z pewnością także w Europie. Instrumenty pasterskie cichną coraz bardziej, od czasów gdy zawód wiejskiego pastersza trzód zaczęły zastępować pastuszy elektryczne. Okazuje się jednak, że nie wszędzie, z pew-

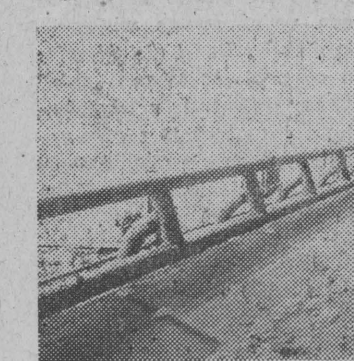
nością natomiast — nie na Podlasiu. Do dziewiętej edycji konkursu w minioną niedzielę, 3 bm. przystąpiło 26 uczestników z regionu północno-wschodniego i centralnego. Tradycyjnie rozgrywano go w dwóch kategoriach: dorosłych i dzieci. Tych drugich w tym roku było więcej niż dorosłych i to może dobrze rokować imprezie na przyszłość. W pierwszej kategorii zwyciężył Henryk Witkowski z Łomży, przed Antonim Łempickim z Łempic, Antonim Wojno z Trojanówka i Ryszardem Niemyskim z Ciechanowca. Wśród dzieci prym wiodł Teodor Niemyski z Ciechanowca. Drugie miejsce wywalczył Roman Koc z Wojtkowic Starych zaś trzecie z aquo — Agata Niemyska z Ciechanowca i Sławomir Łempicki z Łempic. (klos)

W Suwalskiem też fedrują...

Ciąg dalszy ze str. 1

na rok. Zwiększamy więc i my swoją produkcję. W ubiegłym roku wydobyliliśmy ponad 2623 tys. ton kruszyny — mówię o tym uszczelnionym. W tym roku, w ciągu jednej stacji miesięcy, dostarczyliśmy już odbiorcom, 2720 tys. ton. Przed nami zaś jeszcze masa pracy. Mrozy żelazny, rosną więc szanse na dodatkowa

Fot. Z. LENKIEWICZ

produkcje. Odpowiadając na zwiększone zapotrzebowanie, pracownicy suwalskich kopalń nie tylko zwiększają codzienną wydajność, ale także ciagle pracują nad modernizacją przedsiębiorstwa. Najpoważniejsze inwestycje prowadzone są w Potaszn. Kosztować one będą prawie miliard złotych.

ceniami państwowymi i oznakami regionalnymi. Powody do satysfakcji mieć będą wyróżniający się przedstawiciele załogi, wśród nich Edward Świątko — sztygar zmianowy, Stanisław Michałowski — maszynista oraz Bogusław Murzyński z Potaszn i Stanisław Nazorowski z Chrzanowa. (g)

KONTROWERSTWO

Ciąg dalszy ze str. 3

wyższe obroty, zyski i płać. Na arenę wkracza pan-konsument, który kupi towar lub nie; cena detaliczna jest wynikiem decydującym, najlepszym weryfikatorem teorii i praktyki. W tym momencie rodzą się sprzeczności, zakłócają spokój, poprawne stosunki i ukształtowane układy. Wszystko ma swoje granice.

Większość zakładów mleczarskich w kraju płaci dostawcom około 400 złotych za litr mleka. Ktoś będzie twierdził: stanowczo za dużo, ktoś inny — że wyrażnie za mało. Na tym biegunie jest konsu-

sprawa — odpowiedź chorem rolnicy. — My mamy dużo produkować, zarabiamy i inwestować. O resztę zadba spółdzielnia, którą powołaliśmy właśnie w tym celu.

Określona spółdzielnia. Czyż ona jest — zarząd, załogi czy wszystkich członków? Właśnie w tym pytaniu zawiera się cała istota sprawy. Gdyby rolnicy byli jej faktycznymi właścicielami, znali byliby zasady działalności, czuli się odpowiedzialni za wyniki produkcyjne i finansowe, ryzykowaliby swymi wkładami, mogli zarobić lub stracić — wtedy prawdopodobnie nie wymuszaliby poprzez

związków między skupem i zbytem, siłą nabywcą ludności miejskiej. Nikt nie może naciskać na to, by producent mleka sprzedawał swój towar poniżej kosztów produkcji. Nikt też nie mówi o tym, że owe koszty mogą być obniżane. Taki temat — nie wiadomo dlaczego — nie funkcjonuje w ogóle w rozmowach i negocjacjach. Nie wiemy dokładnie, jaka cena mleka jest ekonomicznie uzasadniona w średniej kategorii gospodarstw. Jeśli większość dostawców w kraju sprzedaje je po 400–450 złotych, to czy cena w sejmiku mleczarni nie jest wygórowana? Chciałbym się mylić, ale są-

Baty dla pośrednika

ment, na drugim — producent. Jakże trudno rozwinąć ten kłębek życiowych problemów. Ale musi być jakiś kompromis, bo inaczej państwo z pustawym sejmem byłoby nadal największą dołną krową.

OSM w Sejmach jest tu klasycznym, pouczającym przykładem. Rada nadzorcza podejmuje decyzję (nie ponosząc za nią żadnej odpowiedzialności) o podwyższeniu opłat za mleko do 600 złotych. Prezes, wiedząc czym to grozi przy takich perturbacjach rynkowych, rwa sobie włosy z głów. Więc co — może wywalić ich z pracy i wszystko będzie okej? Przysiądź inni — swoje chłopcy i dołóż jeszcze ze dwie setki do każdego litra. Będzie ełdorado. Jednakże nikt nie pyta: skąd weźmą pieniądze, kiedy towar będzie przetrwał się w magazynach? — To nie nasza

strajki i blokady przesadnie wysokich cen za dostarczany surowiec. Wówczas mieliby świadomość, że za mleko dostaną ewentualnie więcej, ale później solidarnie poniosą straty w razie, gdy towar trzeba będzie przecenić, lub część produktów powędruje na koniec na śmietnik. A tak — my wiemy swoje, a prezisi swoje. My chcemy dużo zarobić, a później niech się dzieje wola nieba.

Nie ulega wątpliwości, że spółdzielczość mleczarska — w takiej formie jak obecnie — będzie targana sprzecznościami, musi zamożać się w rynkowej sieci, nie zdoła zaspokoić współodpowiedzialności o dziesiątków tysięcy swych nabywców — członków. W takim układzie nie rozumieją oni (lub nie chcą zrozumieć) cenowych zależności, rynkowych reguł,

dzie, że nawet za pięć lat spółdzielczość mleczarska będzie nadal pewnego rodzaju monopolistą. Sedno sprawy tkwi w tym, by była to — jak w wielu krajach — spółdzielczość prawdziwa — samorządna pod każdym względem, z pełną odpowiedzialnością za wszystkie akcje i ryzyko za jej byt, funkcjonowanie i wyniki gospodarcze. To jest temat do dyskusji, a nie propagandy — jakże teraz modny i podniecający — atak na pośrednika, który jest i długo jeszcze będzie grał pierwsze skrzypce. Jeżeli szybko pojawi się konkurencja — tym lepiej, z niecierpliwością czekamy na informacje w tej sprawie. Byłoby to dodatkowy doping, w tym wypadku podlegający tylko społecznej kontroli.

MARIAN SUCHOŻĘBSKI

To nasza sprawa

Ciąg dalszy ze str. 3

reformatorski, nadążający za reformami rządu Tadeusza Mazowieckiego.

Zwracamy się do wszystkich kolegów spółdzielców o ochronę spółdzielczej tożsamości i samorządności. Nie możemy dopuścić do tego, aby wychodząc z okowów jednego gorsetu państwowego, dać się wprowadzić w państwowy supergorset.

Zwracamy się do delegatów na Kongres Spółdzielczości o uwzględnienie naszego stanowiska.

Rada Nadzorcza Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” w Hajnowce

KRAKOWSKA PARTIA LEWICY SOCJALISTYCZNEJ

Ciąg dalszy ze str. 3

nia potrzeb, sprawiedliwie dzieląc dobra, zapewniającym podmiotowości jednostki. Pomysłowości jednostki nie można zagwarantować bez zapewnienia jej wolności. Oznacza to ograniczenie interwencji państwa w życie jednostki, rodziny, matych grup społecznych, pełną swobodę uczestnictwa w życiu społecznym, przestrzeganie i rozszerzenie konstytucyjnych praw i wolności, wyeliminowanie obowiązkowej służby wojskowej i długotrwale kar pozbawienia wolności, odrzucenie jakiegokolwiek przymusu pracy, nowe kształtowanie stosunków w rodzinie, szkole, zakładzie pracy, pełną swobodę podróży, wyjazdu i emigracji za granicę, wolność osiedlania się w Polsce obywateli krajów, nie czyniących przeszkód w przyjazdach obywateli polskich.”

W dalszej części swoich dokumentów piszą oni o czasach, w których żyjemy i apelują, żeby zamykać dalsze rozliczanie i spojrzeć w przyszłość. Wykorzystać obecną naszą sytuację rewolucyjną, która obaliła stary system polityczny, do skoku w XXI stulecie. Celem ostatecznym działalności partii byłoby stworzenie demokratycznego socjalizmu, w którym stworzone będą warunki do zapewnienia szczęścia jednostce w społeczeństwie, wyeliminowane będzie ubóstwo, wydad-

na pracę będzie miarą wartości i źródłem pomysłowości jednostki i ogółu.

„Będzie to społeczeństwo — piszą autorzy programu PLS — w którym demokracja zastąpi autorytaryzm, powstaną bariery dla nawrotu tyranii, sprawiedliwość zatriumfuje w rodzinie i w szkole, w zakładzie pracy i w społeczeństwie. Nasza idea sprawiedliwości obejmuje zarówno zakaz wyrażania bliźniemu krzywdy, jak i zakaz jakiegokolwiek form wyzysku człowieka przez człowieka.”

Krakowscy działacze partyjni określają swój stosunek do wszystkich sił postępowych, związków zawodowych, Kościoła. Proponują drogi rozwiązania polskiego kryzysu. Piszą o równouprawnieniu kobiet, ekologii, młodym pokoleniu, pluralistycznym modelu oświaty, nauki i kultury, o potrzebie zmiany nazwy państwa na Rzeczpospolitą Polską. Chcą odrzucić proletariacki internacjonalizm, jako że zasady, która pozwalała markować podporządkowanie obecnym interesom. W to miejsce proponują solidaryzm z wszystkimi partiami lewicowymi, robotniczymi w Europie i na świecie.

Propozycje przedstawione przez krakowskich naukowców mają charakter otwarty. Liczą oni, że dalsze rozdziały, o ile powstanie Partia Lewicy Socjalistycznej, dopisze samo społeczeństwo.

ZESPÓŁ DYSKUSYJNY PRZY KM PZPR W ELBLĄGU

Ciąg dalszy ze str. 3

ści konieczne jest rozwijanie różnorodnych form upowszechniania środków produkcji, aby tym samym zwiększać udział obywateli w zarządzaniu gospodarką narodową.

Elbląscy działacze PZPR podkreślają także w swoim środowisku, że nowa partia powinna eksponować przede wszystkim interes narodowy i państwowy. Przy tym pozostać powinna ona wierna sojuszm międzynarodowemu z partiami socjalistycznymi i demokratycznymi, które opierałyby się na zasadach partnerskiej suwerenności.

Opowiadają się za rezygnacją ze stażu kandydackiego. Proponują wprowadzić formę członkostwa wspierającego

— sympatyka. Nowa partia — stwierdzają — swoją działalność opiera na organizacjach działających w strukturach terytorialnych i środowiskowych. Byłoby to zatem następujące struktury: ogólnopolska, wojewódzka, miejska, miejsko-gminna, gminna, środowiskowa. Zasadą życia partyjnego byłaby demokracja, ujawniająca się w wyborach władz, zależności ogniu niższych od wyższych, kontroli piastujących funkcje w partii przez członków danej organizacji. Między innymi, raz w roku w głosowaniu tajnym komitety wszystkich szczebli udzielałyby pełniącej funkcje absolutorium i tym samym dawały mandat do jej dalszego sprawowania.

„Volvo” tak, „Lada” nie

oczywiście od tej zasady wyjątki, jak np. „Lada” czy „Fiat 131”, ale faktem jest, że w klasie wozów najmniejszych, ważących do 950 kg, nie ma żadnego pojazdu na prawdę bezpiecznego. Natomiast ich liczba rośnie w miarę wzrostu wagi samochodu. Najbezpieczniejsze — wg Polksamu to szwedzkie limuzyny „Saab 9000” i „Volvo 740” i nie sądzę, by wyniki te były naciągane ze względu na

lokalny patriotyzm. Są to rzeczywiście wspaniałe, silne i bezpieczne wozy. W czołówce najbezpieczniejszych plasują się również samochody „Audi 100” oraz liczne modele „BMW” oraz „Mercedesa”. Wśród tych najbezpieczniejszych wozów, powyżej 1250 kg, nie ma w ogóle pojazdów szczególnie niebezpiecznych. Pojawiają się one dopiero w niższych kategoriach. Należą do nich np. stare egzemplarze „Audi 80”

Targów o komitet ciąg dalszy

SPRAWA NABRAŁA już rozgłosu ogólnopolskiego, z racji anonimów telewizyjnych w „Teleexpressie” i „Telewizyjnym Kurjerze Województwa” oraz wiadomości radiowych. Spodziewać się należy, że będzie jeszcze głośniejszy, gdyż niedawno była w Siemiatyczach dziennikarka z „Tygodnika Solidarności”. Niewątpliwie w niewdzięcznej roli jest w tej sytuacji „Gazeta Współczesna”, jako że z jednej strony jest dziennikiem PZPR, ale też gazetą regionalną, zabiegającą o poczynność. Czytelnikom „GW” należy się więc rzetelna informacja o całej sprawie, ale notatka zamieszczona w nr 269 nie zawiera niestety wszystkich faktów, za to wiele nieścisłości.

Zaczęło się od wystąpienia na wrześniowej sesji Miejsko-Gminnej Rady Narodowej przedstawicieli miejscowej koalicji (SD, ZSL i Komitet Obywatelski) z propozycją pozyskania opustoszałego KMG PZPR na cele społeczne. Wprawdzie sekretarz Jan Grygoruk odpowiedział, że o tym może zdecydować właściciel, czyli KW PZPR, lecz jednocześnie zapoznał radnych z uchwałą egzekutywy o możliwości udostępnienia parteru budynku na potrzeby społeczne. Wobec tego Rada Narodowa powołała specjalną komisję, która miała rozważyć możliwość wykorzystania budynku. Pierwsze zebranie komisji wyznaczono na wtorek 14.XI, o czym zawiadomiono pisemnie KMG PZPR. Tymczasem w ostatniej chwili przed zebraniem, przewodniczący Rady Narodowej Stanisław Fleks został powiadomiony telefonicznie przez sekretarza Jana Grygoruka, że:

■ na zebranie nie przybędzie nikt z KMG PZPR ani KW PZPR;

■ temat zebrania jest nieaktualny, gdyż w tym czasie przedstawiciel KW PZPR podpisuje z osobą prywatną umowę o wynajęcie lokalu na cele produkcyjne.

Taka decyzja, a przede wszystkim okoliczności jej podjęcia, wywołały oburzenie uczestników zebrania, którzy wystosowali ostry protest do KW PZPR. To w tym momencie sprawa „poszła w miasto” i wywołała ferment. Zawiązał się Społeczny Komitet Protestacyjny z udziałem „Solidarności”, SD, PSL „Odrodzenia” i innych czynników społecznych. Pojawili się odezwę, ulotki; zbierano podpisy na listach protestacyjnych w zakładach pracy, pod kościołami i na wyjazdach szkolnych. Jedną z ulotek, podpisaną przez Komitet Obywatelski

ski i TKK „Solidarności”, wzywała do zorganizowania w poniedziałek 20 ub.m. pikietę przed budynkiem KMG PZPR. Rano, w poniedziałek, zjawili się tam kilkaset osób i do godz. 11 trwało piketowanie. Następnie przedstawiciel strony partyjnej, Jan Grygoruk, uzgodnił z przedstawicielem strony społecznej, Stanisławem Fleksem, że w dniu następnym odbędzie się spotkanie obu stron z udziałem przedstawicieli KW PZPR.

Pikietą trwała od rana następnego dnia. Zaczęły się pikety przed budynkiem KMG PZPR. Rano, w poniedziałek, zjawili się tam kilkaset osób i do godz. 11 trwało piketowanie. Następnie przedstawiciel strony partyjnej, Jan Grygoruk, uzgodnił z przedstawicielem strony społecznej, Stanisławem Fleksem, że w dniu następnym odbędzie się spotkanie obu stron z udziałem przedstawicieli KW PZPR.

Tymczasem prowadzono rozmowy na terenie neutralnym, czyli w budynku Urzędu Miejskiego. Zniecierpliwiony oczekiwaniem tłum ruszył z transparentami pod budynek urzędu. Rozmowy przedłużały się, mimo że uczestniczyli w nich kompetentni i odpowiedzialni pracownicy KW PZPR — Jan Malinowski (kierownik Wydz. Gosp. KW PZPR), radca prawny KW PZPR Tadeusz Bielas i sekretarz KMG PZPR Jan Grygoruk, a ze strony społecznej: przewodniczący RN MIG Stanisław Fleks, przewodniczący Komitetu Obywatelskiego Krzysztof Kunciewicz, szefowie stronnictw i

Tworzenie faktów dokonanych, jakrawo sprzecznych z opinią społeczną rozsiewa tylko ferment w środowisku i rozbudza niepotrzebne emocje. M. LESZCZAK

PONIEWAŻ jestem autorem wspomnianej informacji, nie mogę — rzecz zrozumiała — nie wyrazić zdziwienia z postawionego zarzutu, iż zawierała ona „wiele nieścisłości”. Jakich — proszę odpowiedzieć, podać chociaż jedną. Jak można podawać oczywiste prawdy. Był incydent? Był. A że został poprzedzony wcześniejszymi targami o pomieszczenia komitetu? Opiisał je Miroslaw Leszczak. Z uwagi na czas i odległość nie mogłem tego zrobić w krótkiej informacji. Zatem o co chodzi korespondentowi skoro szeroko opisuje to, co zawierałem w kilku zdaniach?

Drugi zarzut: „Wspomniana notatka wywołała w Siemiatyczach nową falę protestów”. Z jakich powodów? Chyba tylko dlatego, że się ukazała, gdyż nie było w niej ani słowa, które mogłoby pobudzić do emocji. A jeśli M. Leszczak tak lekko formułuje zarzuty to zwróć uwagę na jego oryginalne i żadnych incydentów nie było”, „zachowano spokój i żadnych incydentów nie było”, a następnie przyznaje, że były hasła na transparentach i zerwano czerwona flaga z masztu na budynek.

A tak na zakończenie: nie odmawiając zainteresowanym prawu do zaspokajania potrzeb społecznych, należy im uzmysłowić i tę prawdę, że budynek komitetu — póki co — jest własnością PZPR. I że własność — jak każda inna — chroni prawo. Chodzi więc o to, by dyskusje odbywały się w spokoju, bez emocji i napastliwych intencji. Przeciwnie budujemy ustrój demokratyczny, a nie nowy totalitaryzm.

szerekie 13-osobowe grono społeczne.

Ostatecznie jednak, wskutek wycofania się z umowy przedstawicieli firmy prywatnej, umowa dzierżawna została rozwiązana. Negocjujące strony zawarły porozumienie końcowe, w myśl którego umowa o wynajęcie lokalu KMG PZPR jest nieaktualna, a do 10.XII.89. strony porozumienia uzgodnią sposób wykorzystania parteru budynku i warunków odpłatności. Taki komunikat został podany do wiadomości zebraniem mieszkańców miasta. Tyle mówi protokół zebrania z dnia 21.XI.89. i taki był, w skrócie ujmując, przebieg wydarzeń.

Tymczasem wspomniana notatka w „GW” nr 269 wywołała fale protestów, redagowanych w różnych środowiskach listów i odezw, wysyłanych pod różnymi adresami, od redakcji „GW” poczynając a na Sejmie PRL kończąc.

Wydać się jednak, że cały ten spór ma i będzie mimo wszystko — miał charakter incydentu, dopóki sprawa nie będzie postawiona i zdecydowana centralnie. Zagospodarowanie budynków PZPR, MSW i reformującej się administracji, jest problemem nieuchronnym, stąd sugestie i postulaty społeczne są niezwykle cenne. Należy podziwiać się, że partia odnośnie decyzji podejmie na swoim zjeździe w styczniu 1990 r.

Tworzenie faktów dokonanych, jakrawo sprzecznych z opinią społeczną rozsiewa tylko ferment w środowisku i rozbudza niepotrzebne emocje. M. LESZCZAK

Stara i nowa architektura w Seulu.

Repr.: ZZ

„Mały tygrys” z Azji

UPLYNĄŁ JUŻ ROK od czasu, kiedy to pod adresem naszej redakcji przyszedł list z dalekiego Seulu, stolicy Korei Południowej — od prezydenta Towarzystwa Przyjaźni Międzynarodowej, Suh Chung Joo. Wtedy nikt jeszcze nie mówił o konkretyzujących się perspektywach nawiązania przez obydwa nasze kraje stosunków dyplomatycznych.

Nie czekając jednak na żadne oficjalne formy współpracy, zamieściliśmy na łamach „Ga-

zety” — odpowiadając na prośbę prezydenta Towarzystwa — jego apel skierowany do młodzieży, która zechciała by nawiązać w języku angielskim korespondencję z polskimi korespondentami rówieśnikami.

W lipcu br., w jednym ze swoich listów Suh Chung Joo napisał: „Dziękuję bardzo za umieszczenie mojego nazwiska i adresu w waszej gazecie. Otrzymałem sporo listów od waszych czytelników, które przekazałem koreańskim koleżankom i kolegom”.

Mamy sygnały, że obustronna korespondencja trwa. Wczoraj z kolei upłynął miesiąc od momentu nawiązania — w dniu 1 listopada br. — stosunków dyplomatycznych między Polską a Koreą Południową. Protokół został podpisany w Seulu, podczas wizyty polskiej delegacji pod przewodnictwem wiceministra spraw zagranicznych, Jana Małajewskiego.

Na początek chodzi przede wszystkim o współpracę gospodarczą, bowiem Republika Korei to jeden z czterech azjatyckich „małych tygrysów” ekonomicznych, co nie jest bez znaczenia, dla naszego kraju.

niósł ze sobą wiele problemów społecznych, takich jak np. powożenie różnic w dochodach i odchodzenie od tradycyjnych wartości. Aby zapobiec tym zjawiskom, wydano wiele ustaw i rozporządzeń, które mają zapewnąć harmonijny rozwój wszystkich warstw społecznych i stymulować ogólny dobrobyt całego społeczeństwa.”

Warto przyjąć się tym rozporządzeniom bliżej, a może i skorzystać z cennych przykładów, którym być może potrafimy dorównać, w wyjątkiem wszakże jednego, mianowicie pracowitości w powiązaniu z dyscypliną.

To także bardzo stare tradycje, podobnie jak liczące tysiące lat kultura i historia, której korzenie sięgają 2383 roku p.n.e., kiedy to mityczny syn słonia i niedźwiedzia, Tangun, założył pierwsze koreańskie państwo. Postaramy się przybliżyć czytelnikom, co najciekawsze z naszego dziedzictwa życia i naszego nowego partnera polityczno-gospodarczego, o którym wiedza Polaków jest najczulszej encyklopedyczna, jeżeli w ogóle jest.

KRYSTYNA KONECKA

PIOTR CEGIELSKI

Wkrótce „okrągły stół”

W ubiegłym roku nagrodę J. Owensa przyznano Florence Griffit-Joyner.